

การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
The Participation in Academic Administration of Personnel in Schools
Under Trang Educational Service Area Office 2

ปริฉัตร ขำสุข^{*1} อรุณ จุติผล^{**2} และ สมพร ญาณสูตร^{***3}

¹นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

³โรงเรียนวัดพระบรมธาตุ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80000

E-mail: khunbee_23@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 307 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ผลการเปรียบเทียบตามสถานภาพความสำคัญ (ตำแหน่ง) โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.2 ผลการเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 2.3 ผลการเปรียบเทียบตามประสบการณ์ของผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหาร/การสอน ในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The research aimed to study and compare the participation in the academic administration of the personnel in the schools under the Office of Trang Education Service Area 2. A total of 307 samples were used in the study. They were school administrators and teachers under the Office of Trang Education Service Area 2 in the academic year 2014. The research instrument was the questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The research findings were as follows.

1. Participation in the academic administration was overall at a high level. Considering individual issues, the participation can be arranged in a descending order of significance as follows: learning process development, quality assurance system development, educational supervision, measurement and evaluation, and the school curricular development.

2. Considering a participation in the academic administration, the following were found:

2.1 As regards the status, there was no difference found. Concerning the individual aspects, it was found that there was a difference with a statistical significance of .01 in the school curricular development, educational supervision, and a development of the internal quality assurance system.

2.2 A comparison made according to the school size showed that the participation in the academic administration was different in both individual and collective aspects with a statistical significance of .05.

2.3 A comparison made according to the teaching experiences of the teachers from different sized schools showed the different participation level in the academic administration at a statistical significance of .05.

Keywords: Participation in Academic Administration.

บทนำ

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยที่สำคัญที่สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้ คือ คุณภาพของคน ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ถ้าหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในระยะที่ผ่านมา แม้ว่าจะได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาโดยตลอด แต่จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละครั้งก็มักพบว่าคุณภาพเด็กไทยยังด้อยกว่าประเทศอื่นๆ จึงมีความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาเด็กไทยให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ หรือคุณธรรมจริยธรรม สภาพปัญหาดังกล่าว รัฐจึงกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุดต่อการปฏิรูปการศึกษา ดังกล่าว (ชาลินี ฉายารัตน์ 2550) นโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในทุกโรงเรียน

โดยผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันวางแผนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารให้มากตามที (วีระศักดิ์ รักษ์โพธิ์วงศ์ 2544) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในสังคมการดำเนินงานต่างๆ จะต้องเป็นไปตามระบบที่สังคมกำหนดไว้ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือ กระบวนการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องจัดระบบงานในความรับผิดชอบทุกงานในโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการได้มีนักวิจัยหลายท่านชี้ให้เห็นว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะงานวิชาการจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน สร้างผู้เรียนให้มีคุณค่าในสังคมดังนั้นงานวิชาการจึงถือเป็นงานสำคัญที่สุดของการบริหารการศึกษา

การจัดการศึกษาในโรงเรียน งานวิชาการถือเป็นงานหลักเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ซึ่งมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการในสถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนและการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารด้วยความสำคัญของงานวิชาการดังกล่าว ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีหลักการในการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ โดยมีการร่วมมือกันทำงานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติริเริ่มสร้างสรรค์งานวิชาการ ให้ขวัญและกำลังใจในการทำงาน กระตุ้นครูเตือนครู และให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรได้นำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของและร่วมจัดการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนท์ 2546) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่สุด มีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการศึกษา การปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเหมาะสมผู้บริหารจะต้องมีภาระงานและขอบข่ายการบริหารโรงเรียนไว้ 4 งานคือ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และงานบริหารงานบุคคล ในภาระงานดังกล่าวทั้ง 4 งานนี้ งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักโดยตรง เป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งต่างจากงานการบริหารบุคคล งานการบริหารงบประมาณ และงานบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นงานสนับสนุนที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติการงานหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารจะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพจะต้องเข้าใจขอบข่ายวิชาการ และจะต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้เข้าใจงานวิชาการ

สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการตามขอบข่ายงานวิชาการ คือ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันด้านคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ทำนอง ภูเก็ตพิมพ์ 2549)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ 5 อำเภอ คือ อำเภอห้วยยอด อำเภอรัษฎา อำเภอกันตัง อำเภอสีเกา และอำเภอวังวิเศษ ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา ไม่ประสบผลความสำเร็จเท่าที่ควรในการที่จะเผยแพร่หลักการและแนวทางในการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยการอบรมชี้แจงให้ทั่วถึงนั้นทำได้ยาก อีกทั้งไม่มีความรู้ความเข้าใจ จึงไม่ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเรียนการสอนตลอดจนครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และครูขาดการนิเทศและการติดตามผลด้านวิชาการจากผู้บริหารอย่างจริงจัง รวมทั้งครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนแนวโน้มการสอนของครูที่สอนตามหลักสูตรใหม่ แม้จะมีคู่มือแผนการสอนแล้ว แต่ยังดำเนินการสอนและจัดสภาพการสอนโดยการบรรยายเนื้อหาเช่นเดิมส่งผลกระทบการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2, 2556)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา และพัฒนาบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาตรัง เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นข้อมูลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพการทำงาน ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหาร

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารและครู ได้แก่ สถานภาพขนาดโรงเรียน ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์ในการบริหารและระดับการศึกษาที่ต่างกันมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,323 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ปีการศึกษา 2557 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 307 คน ได้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taroyamane (อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ 2555)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

- 1.1 สถานภาพ
 - 1) ผู้บริหาร
 - 2) ครูผู้สอน

1.2 ขนาดโรงเรียน

1) ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

2) ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

3) ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

1.3 ประสบการณ์ในการบริหาร

- 1) ประสบการณ์ 1-10 ปี
- 2) ประสบการณ์ 11-20 ปี
- 3) ประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการรวบรวมคำถามจากการศึกษาเอกสาร ตำราและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาหลักเกณฑ์การวัดทัศนคติ โดยมีเกณฑ์การเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก 5 ตัวเลือกใช้วิธีการแบบ Likert Scale ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกว่ามีความคิดเห็นต่อข้อความนั้น ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกว่ามีความคิดเห็นต่อข้อความนั้น โดยกำหนดระดับคะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (ประกอบ กรณสูตร 2542) ซึ่งในแต่ละระดับมีความหมายดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์ในการบริหาร และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบเลือกตอบ (Check List) และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการผู้บริหารของบุคลากรในสถานศึกษา มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หาค่าสถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 นำข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการผู้บริหารของบุคลากรในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (EMBED Equation.3) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย และแปลผล 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 แปลความว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 แปลความว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 แปลความว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 แปลความว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 แปลความว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตามจำแนกตามขนาดโรงเรียน ตำแหน่งทางการบริหาร และประสบการณ์ในการบริหาร ใช้ t-test และ F-test (One-Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมการบริหาร

งานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49$) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$) และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหาร/การสอน พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารและครูผู้สอน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.1 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่

2.2.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่

2.3.4 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการบริหาร/การสอน 21 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี

2.3.5 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการบริหาร/การสอน 21 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษามากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-10 ปี และ 11-20 ปี

2.3.6 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวม พบว่า มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการบริหาร/การสอน 21 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษามากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอน 11-20 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

1.การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 เรียงตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิติเดช สิทธิจันทร์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเขตตำบล

ท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานจิต เจริญ (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนคันทนา ยาว สำนักงานเขตคันทนา ยาว สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ เป้าหมาย บทบาท การตัดสินใจ และการติดต่อสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ ในด้านเป้าหมาย การมีส่วนร่วมของครูในด้านการบริหารงานวิชาการในด้านการติดต่อสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาราวรรณ ศรีกาญจนา (2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู โรงเรียนขอยแอนนักษ์ สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในการมีส่วนร่วมบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้แบ่งการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการเรียนการสอนด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน ด้านงานส่งเสริมการสอน ด้านการประชุมและอบรมทางวิชาการ ผลการวิจัย พบว่าข้าราชการครู ที่มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอน จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนและปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของบุคลากรภายในโรงเรียน แต่ผู้วิจัยต้องการทราบสภาพการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูสายผู้สอน ซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียนของโรงเรียน

จึงได้ดำเนินการศึกษาในเรื่องนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สละ กิ่งโพธิ์ ทั้ง 8 ด้าน ใน 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ครูมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ขั้นตอนการร่วมดำเนินการ รองลงมาได้แก่ ขั้นตอนการร่วมตัดสินใจ ขั้นตอนการร่วมรับผลประโยชน์ ตามลำดับ และขั้นตอนที่ครูมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนการร่วมประเมินผล ปฏิบัติหน้าที่ราชการ อยู่กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

2. การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหาร/การสอน พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ตอบแบบสอบถามที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร/การสอน ในภาพรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาณิสรา เกิดมากต (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลสระบุรี ที่มีประเภทตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงานมีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิติเดช สิทธิจันทร์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศของผู้สอนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรกับสถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ เพิ่มเติม

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในด้านต่างๆ เพิ่มเติม เช่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ที่สามารถทำให้โรงเรียนได้รับรางวัลเพื่อรับรองผลงานที่เป็นเลิศ ว่ามีการดำเนินการลักษณะใดที่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากโรงเรียนโดยทั่วไป ที่สามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ควรศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ว่าปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านั้น ส่งผลต่อการดำเนินงานร่วมกันกับโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลได้มาปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ ต้องกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ของอาจารย์ ดร.อรุณ จุติผล ประธานอาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.สมพร ญาณสูตร ที่คอยดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษาและแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2, สำนักงานข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. ตรัง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2, 2556.

ชาลินี ฉายรัตน์. ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

ดาราพรรณ ศรีกาญจนา. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2548.

ทำนอง ภูเกิตพิมพ์. การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านโนนอำนวย อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. กาฬสินธุ์: โรงเรียนบ้านโนนอำนวย, 2549.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: บิสมิเนสอาร์แอนด์ที, 2555.

ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ปาณิสรา เกิดมากต. การศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2552.

ปานจิต เอี่ยมเจริญ. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนคันทนา ยาว สำนักงานเขตคันทนา ยาว สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (สำเนา), 2546.

ยุทธศิลป์ พานนนท์. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2546.

วีระศักดิ์ รักโข้ววงศ์. การพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

สละ กิ่งโพธิ์. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2548.

อิทธิเดช สิทธิจันทร์. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์นิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.

